

FACULTADE DE FORMACIÓN
DO PROFESORADO

GUÍA DOCENTE

TRABALLO FIN DE GRAO

1. DATOS DESCRIPTIVOS DA MATERIA

Grao en Mestre ou Mestra de Educación Infantil

CÓDIGO	G3131424	NOME	Traballo fin de grao		
CURSO	4º	SEMESTRE	1º e 2º	IDIOMA	Castelán, galego
CRÉDITOS ECTS	9	HORAS DE TRABALLO	225: 8 presenciais e 217 de traballo autónomo		

A presente guía concreta os apartados incluídos no “Regulamento do TFG do Grao en Mestre/a de Educación Infantil” (aprobadado polo Consello de Goberno da USC do día 31 de xaneiro de 2017).

2. NATUREZA E OBXECTIVO

O TFG ten como obxectivo a elaboración por parte do/a estudante dun proxecto, traballo, memoria ou estudo orixinal no que se integren e desenvolvan os coñecementos, capacidades, competencias e habilidades adquiridos durante os estudos realizados na titulación. Incluirá, como mínimo, tarefas de busca e revisión bibliográfica, lectura e integración da información, elaboración de resultados relevantes, redacción, e presentación e defensa do traballo.

3. COMPETENCIAS

Que os/as estudantes amosen o dominio dos coñecementos adquiridos no desenvolvemento do grao.

Que os/as estudantes sexan quen de aplicar os coñecementos á práctica docente.

Que os/as estudantes demostren capacidade para deseñar e desenvolver propostas didácticas en contextos educativos.

Que os/as estudantes saiban transmitir e defender informacións, ideas, problemas e solucións a públicos tanto especializados como non especializados.

Que os/as estudantes desenvolvan capacidade crítica referida tanto aos procesos educativos como ao conxunto dos contextos sociais.

4. CONTIDOS

Os contidos do TFG serán os mesmos do Grao, resumidos en:

1. Sociedade e educación
2. O mestre ou a mestra de educación infantil
3. O suxeito da educación
4. A escola de educación infantil: organización e modelos curriculares
5. A construción das aprendizaxes nas diferentes áreas

5. BIBLIOGRAFÍA

- Amor, M. I. e Serrano, R. (coords.) (2017). *Guía práctica para el trabajo de fin de grado en Educación*. Barcelona: Graó
- Campos, A. (2009). *Métodos mixtos de investigación: integración de la investigación cuantitativa y la investigación cualitativa*. Bogotá: Cooperativa Editorial Magisterio
- Cardona, M. C. (2002). *Introducción a los métodos de investigación en educación*. Madrid: EOS.
- Caro, M. T., Valverde, M. T. e González, M. (2015). *Guía de trabajo fin de grado en educación*. Madrid: Pirámide.
- Clanchy, J. (2000). *Cómo se hace un trabajo académico. Guía práctica para estudiantes universitarios*. Zaragoza: PUZ.
- Festinger, L. e Katz, D. (comps.) (2004). *Los métodos de investigación en las ciencias sociales*. Barcelona: Paidós.
- García, M. P. (2012). *Guía práctica para la realización de trabajos fin de grado y trabajos fin de máster*. Murcia: Editum.
- González, J.M. (2014). *Cómo escribir un trabajo de fin de grado*. Madrid: Síntesis.
- Marin, M. (2015). *Escribir textos científicos y académicos*. México: FCE.

6. ASIGNACIÓN DE TITORES/AS

O alumnado será convocado a unha reunión para a escolla dun/dunha titor/a de entre a oferta que corresponda á PDA para o curso académico. Esta reunión celebrárase en canto a Coordinación de TFG dispoña dos datos definitivos en relación coa mencionada PDA e coa matrícula.

Antes da celebración da reunión, a Coordinación de TFG publicará no apartado de TFG da páxina web da Facultade (<http://www.usc.es/gl/centros/ffp/tfg.html>) o listado de tutores/as

que compoñen a oferta, xunto coa cifra de alumnado que asumirá cada un/unha deles e as respectivas liñas de traballo.

O alumnado realizará a escolla de titor/a seguindo a orde establecida pola nota media do expediente académico. No caso de TFG grupais (ver Apartado 7 desta guía docente), o alumnado implicado debe comunicar á Coordinación de TFG a composición do grupo con antelación á reunión de asignación e a orde de elección de titor/a será a que corresponda despois de calcular a nota media conxunta dos expedientes dos integrantes do grupo. A orde de prelación do alumnado tamén será publicada no apartado de TFG da páxina web da Facultade.

Aquel alumnado con procesos de elaboración de TFG iniciados en cursos académicos anteriores deberá realizar tamén unha nova escolla de titor/a coas seguintes posibilidades. Poderá continuar traballando baixo a supervisión do/a titor/a que tiña ata o momento sempre que a súa nota media lle permita escoller unha das prazas que oferte ou se o/a docente de que se trate se compromete a asumilo por riba da súa cota (neste caso o/a titor/a debe comunicar á Coordinación de TFG a súa disposición antes da devandita reunión). En caso de que non se reúnan estas condicións, o/a alumno/a deberá cambiar de titor/a. Tamén se contempla a posibilidade de que, aínda que a súa nota media do expediente académico lle permita escoller de novo ao mesmo/a titor/a, sexa o/a docente quen non desexe continuar coa labor de titorización. Nesta situación, tamén é preciso que o/a docente comunique a súa vontade á Coordinación de TFG antes da reunión de asignación para que se lle indique ao alumno/a que debe a escoller un/unha titor/a diferente.

7. MODALIDADES E APARTADOS

O TFG pode responder a diferentes modalidades: a) actualización, crítica e reflexión bibliográfica sobre un tema concreto; b) proxecto de investigación; c) proxecto de innovación educativa; d) proxecto de intervención educativa; e) investigación de base, etc. É tamén posible combinar varias destas modalidades.

O TFG poderá ser elaborado de forma individual ou en grupo. Neste último caso o traballo deberá contemplar unha clara delimitación de tarefas entre os membros do grupo, de xeito que sexa perfectamente avaliable a participación de cada estudante no resultado global. O título do traballo será único e a cualificación será individual para cada membro do grupo.

De maneira xeral, e agás para os casos contemplados no seguinte parágrafo, o TFG debería conter os seguintes apartados: Portada (de acordo co modelo dispoñible na páxina web da Facultade), Resumo (máximo de 250 palabras) e 5 palabras chave (tanto o resumo

como as palabras chave deben redactarse en galego, castelán e inglés), Índice paxinado, Introducción (poderá incluír unha xustificación do tema elixido, problema/s ao que se busca dar resposta, hipóteses iniciais de traballo, avance da estrutura do traballo, etc.), Estado da cuestión (situar o traballo dentro do seu contexto de estudo por medio da consulta bibliográfica que sexa pertinente; este apartado non hai que incluílo nos TFG da modalidade “a: actualización, crítica e reflexión bibliográfica sobre un tema concreto”), Obxectivos, Metodoloxía, Resultados, Conclusións, Referencias, Anexos (de habelos).

De xeito excepcional, no caso de propostas especialmente creativas (expresión plástica, expresión musical, literatura infantil, etc.), o TFG poderá adoptar un formato que non se axuste exactamente ao indicado no parágrafo anterior, sempre que permita mostrar de forma integrada a adquisición dos contidos formativos e as competencias asociadas ao título.

TFG de mención (Plan de estudos en extinción). O TFG que estea vinculado a unha mención, deberá ter conta que tres (3) créditos dos nove (9) totais do TFG están asociados á mención, polo que o traballo deberá incluír contidos equivalentes a esta circunstancia relacionados coa mención que corresponda.

TFG de segunda mención (Plan de estudos en extinción). Deberá seguir as pautas xerais incluídas na presente guía, mais coas seguintes particularidades: a) máximo de 25 páxinas de texto e mínimo de 15 (excluídas as dedicadas a portada, índice e resumo), e 13 de anexos; b) na súa planificación e desenvolvemento gardará unha relación moi estreita tanto coa mención como co Prácticum que correspondan.

8. PRESENTACIÓN FORMAL

Todo TFG debe seguir as seguintes pautas. Máximo de 50 páxinas de corpo do traballo e mínimo de 30 (excluídas as dedicadas a portada, resumo e índice), e de 25 páxinas de anexos. Por razóns xustificadas diante da Comisión do Prácticum e TFG, o número máximo de páxinas de anexos pode aumentarse. No caso de TFG colectivo, o número de páxinas de corpo do traballo e de anexos poderá axustarse en proporción ao número de autores.

O documento do TFG deberá anexarse en formato PDF á solicitude de defensa a través da Secretaría Virtual do/a Estudiante.

No caso de TFG que vaia a ser avaliado por un tribunal, o alumnado presentará, ademais, tres copias do TFG en papel (encadernadas con espiral e sen tapas plastificadas) na secretaría do Decanato nos mesmos prazos que se fixen para a entrega a través da

Secretaría Virtual. No caso de TFG que vaia a ser avaliado polo/a titor/a, se este/a o require, entregaráselle un exemplar en papel na data que indique.

A portada debe seguir o modelo oficial (dispoñible na páxina web da Facultade: [apartado TFG](#), “Normativa e outros documentos”). Incluirá a seguinte información: titulación, oportunidade (febreiro, xullo ou setembro), ano, título en galego, castelán e inglés e nome(s) do/a(s) alumno/a(s) e nome do/a titor/a. O TFG realizarase en letra tipo “Arial” de 12 puntos cun interliñado de 1.5. Folios formato DIN A4. Marxes xustificadas: 2.5 cm. nas marxes superior e inferior, e 3 cm. nas marxes dereita e esquerda. Tanto as citas como as referencias deben seguir as normas APA (dispoñibles na páxina web da Facultade: [apartado TFG](#), “Normativa e outros documentos”).

9. ORIXINALIDADE DOS TRABALLOS

Conforme se recolle no Artigo 12.1 do Regulamento de Matrícula, Elaboración e Defensa dos Traballos Fin de Grao e Fin de Máster na Universidade de Santiago de Compostela, os TFG e TFM deben ser traballos orixinais de elaboración propia e deben citarse debidamente as fontes que se tiveron en conta para a súa realización.

Calquera intento de plaxio ou fraude na autoría deberá ser notificado polo/a titor/a ou tribunal que o detecte remitindo por escrito á Coordinación de TFG as circunstancias específicas e antecedentes do acto de avaliación no que se aprecia a incidencia. A estes efectos enténdese por acto de avaliación calquera actividade conducida tanto á avaliación do proceso (por exemplo, sometemento a corrección dun borrador ou versión previa do TFG) coma do produto (avaliación de versión final do mesmo). Unha vez recibido o escrito, a Coordinación de TFG solicitará unha reunión da Comisión de Practicum e TFG para o estudo do caso.

De confirmarse o intento de plaxio ou fraude na autoría aplicarase o Artigo 16 da Normativa de Avaliación do Rendemento Académico dos Estudantes e de Revisión de Cualificacións da Universidade de Santiago de Compostela que establece que a realización fraudulenta dalgún exercicio ou proba exixida na avaliación dunha materia implicará a cualificación de suspenso na convocatoria correspondente, con independencia do proceso disciplinario que se poida seguir contra o/a alumno/a infractor. Ao respecto deste proceso disciplinario, o incumprimento será posto en coñecemento da Reitoría.

10. DEFENSA E AVALIACIÓN

Os prazos para as solicitudes de defensa e entrega do TFG, así coma as datas para as defensas publicaranse no apartado de TFG da páxina web da Facultade (<http://www.usc.es/gl/centros/ffp/tfg.html>).

Tanto a solicitude de defensa coma a entrega do documento co TFG realizarase a través da Secretaría Virtual do/a Estudante.

No caso de TFG que vaia a ser defendido diante dun tribunal, o titor/a deberá emitir un informe confidencial sobre o seguimento do traballo, que anexará en PDF asinado a través da Secretaría Virtual. Este informe poderá ser todo o detallado que o titor ou titora considere oportuno, e deberá incluír, como mínimo, información sobre: asistencia regular ás sesións programadas, interese e implicación, e grao de cumprimento dos obxectivos programados. No caso de TFG realizado en grupo, o/a titor/a deberá sinalar, para cada estudante implicado, e a maiores das informacións xa indicadas, outras que atendan ao seu grao de compromiso co traballo grupal e á súa capacidade de realizar achegas para o correcto desenvolvemento do TFG. O tribunal terá en conta o informe para os efectos que considere oportunos, e emitirá a súa valoración definitiva despois da lectura do devandito informe.

Unha vez completado sen incidencias o proceso de elaboración do TFG, a avaliación final do traballo realizarase a través da súa exposición e defensa pública diante dun tribunal ou diante do/a titor/a. Os/as estudantes, no momento de facer a súa solicitude de defensa, optarán entre ser avaliados/as por un tribunal ou polo/a titor/a do seu traballo, marcando a opción correspondente.

A defensa do TFG realizarase de xeito presencial, sexa diante do tribunal ou do titor ou titora. Non obstante, para casos excepcionais debidamente autorizados pola Comisión do Prácticum e TFG, poderá realizarse a defensa a través de medios telemáticos, coas garantías que se determinen na autorización.

O alumnado que, unha vez entregado o traballo e verificadas as condicións para a súa defensa, non se presente ao acto público de defensa do TFG na data sinalada, terá a cualificación de suspenso nesa oportunidade.

Para a defensa do TFG ante o tribunal, o alumnado disporá dun máximo de quince minutos e poderá empregar os medios técnicos que considere oportunos, ou outros formatos de defensa pública sempre que previamente o alumno ou alumna interesada llo tivera solicitado por escrito e coa debida antelación á Comisión de Prácticum e TFG. Logo, os

membros do tribunal contarán tamén cun máximo de quince minutos para efectuar as preguntas que entendan precisas, e o alumnado disporá así mesmo de quince minutos para contestalas. No caso de TFG realizado en grupo, o tempo de exposición e defensa poderá aumentarse proporcionalmente en función do número de membros do grupo.

Para a defensa do TFG diante do/a titor/a, o alumnado contará cun máximo de quince minutos e poderá empregar os medios técnicos que considere oportunos. Logo, o/a titor/a disporá duns cinco minutos para efectuar as preguntas que entenda precisas, e o alumnado de polo menos un tempo equivalente para contestalas. No caso dos TFG realizados en grupo, o tempo de exposición e defensa poderá aumentarse proporcionalmente en función do número de membros do grupo.

11. CUALIFICACIÓN E REVISIÓN

Tanto no caso dun TFG defendido diante do titor ou da titora como diante dun tribunal, a cualificación resultará nun 80% da avaliación do traballo escrito e nun 20% da súa exposición e defensa pública.

Na valoración do traballo escrito teranse en conta tanto os aspectos formais como de contido.

Existe unha rúbrica recomendada para a avaliación do TFG que, de maneira opcional, pode ser empregada polos docentes e servir de referencia para o alumnado (dispoñible na páxina web da Facultade: [apartado TFG](#), “Normativa e outros documentos”).

No caso de TFG presentado e defendido diante dun tribunal, as cualificacións situaranse entre 0 e 10 e outorgaranse de acordo coa seguinte escala numérica:

Non presentado

0-4.9 (Suspenso)

5.0-6.9 (Aprobado)

7.0-8.9 (Notable)

9.0-10 (Sobresaliente)

Se os membros do tribunal non chegan a un acordo sobre a cualificación, a nota final será o resultado da media aritmética das tres cualificacións outorgadas polos integrantes do tribunal.

No caso de TFG presentado e defendido diante do/a titor/a, as cualificacións situaranse entre 0 e 7.5 e outorgaranse de acordo coa seguinte escala numérica:

Non presentado

0-4.9 (Suspenso)

5.0-6.9 (Aprobado)

7.0-7.5 (Notable)

A revisión será persoal. No caso de avaliación a cargo do tribunal, a revisión poderá realizala un ou varios dos seus membros.

Concesión da mención de Matrícula de Honra (MH):

Só poderán optar a esta mención os TFG que fosen avaliados por un tribunal e obtivesen unha cualificación igual ou superior a 9. O presidente/a de cada tribunal será o encargado de informar á Comisión do Practicum e TFG das mencións de Matrícula de Honra que propón, de ser o caso. Esta mención só poderá outorgarse unha vez rematadas as defensas de todos os TFG correspondentes ao curso académico, e a súa concesión correspóndelle á Comisión do Practicum e TFG. No suposto de haber máis propostas de MH das que poidan outorgarse, a Comisión do Practicum e TFG convocará ao alumnado afectado a realizar unha defensa do seu TFG diante da devandita Comisión, para a que disporá de 10 minutos e poderá empregar os medios técnicos que considere precisos. As MH outorgaranse por maioría simple, e en caso de empate a votación repetirase as veces que sexa precisa até desempatar.